

vergadering **C16 – WON2**

zittingsjaar 2011-2012

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie

van 6 oktober 2011

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over het woningpatrimonium in Vlaanderen - 2741 (2010-2011)	3
Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de overname door sociale huisvestingsmaatschappijen (SHM's) van sociaal huurpatrimonium van andere sociale woonactoren - 2742 (2010-2011)	6
Vraag om uitleg van mevrouw Irina De Knop tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over het rapport van de wetenschappelijke raad van het Europees Milieuagentschap over de effecten van het gebruik van biomassa - 71 (2011-2012)	13
Vraag om uitleg van de heer Hermes Sanctorum tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de massale schrapping van gemeentelijke subsidies voor hernieuwbare energie - 2746 (2010-2011)	16

■

Voorzitter: de heer Jan Penris

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over het woningpatrimonium in Vlaanderen - 2741 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Voorzitter, minister, collega's, in de maanden juli en augustus gebeurt er heel veel.

Begin juli heeft de denktank Itinera een studie gemaakt over de stijgende prijzen voor woningen in België. Een van de conclusies was dat men maatregelen van de Vlaamse overheid vroeg om wonen betaalbaar te houden.

De studie wees uit dat, samengevat, bij een relatief lage rentevoet een nieuwbouwwoning van 220.000 euro slechts betaalbaar is voor 20,6 procent van alle huishoudens in Vlaanderen, op voorwaarde dat de nieuwbouwers beschikken over een eigen inbreng van 50.000 euro. In de typische nieuwbouwgroep van de tweeverdieners met twee kinderen – als dat nog modaal is – beschikt 68 procent over een voldoende budget om die referentiewoning van 220.000 euro te bouwen. Zonder de eigen inbreng van 50.000 euro kan slechts 18 procent van de tweeverdieners met twee kinderen een nieuwbouwwoning financieren. Ik denk dat we die cijfers moeten relativiseren: 220.000 euro is misschien relevant voor Limburg, maar in Vlaams-Brabant of in grootsteden zijn er heel andere prijzen. Daar kom je zelfs niet toe met 220.000 euro.

Toen ik de studie las, dacht ik dat het misschien interessant was om beleidsmatig eens na te gaan wat we daarmee doen. Een paar jaar geleden is er hier een professor uit Leuven zijn studie komen toelichten. De Studiedienst van de Vlaamse Regering heeft een studie over huishoudtypes gemaakt. Er is heel veel in beweging. Wonen is één aspect, maar er zijn nog vele andere aspecten.

Minister, hoe schat u zelf de stijgende woningprijzen in aan de hand van de gegevens vanuit uw departement en kabinet? In welke mate dragen de omkaderende maatregelen zoals gescheiden riolering, isolatie, ventilatie – die we voor alle duidelijkheid allemaal steunen – bij aan de verhoging van de prijzen? Ze leggen toch een financieel beslag op het budget van een bouwer en ook van een verbouwer.

Het aantal bijkomende nieuwbouwwoningen daalt elk jaar. Jaren geleden was er de aanzet met het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Ik denk persoonlijk dat we veel te lang getalmd hebben met als gevolg dat we een schaarste op de markt hebben gecreëerd waardoor de prijzen omhoog zijn gegaan. De aangroei van de gezinnen is al zeer hoog, zeker in de grootsteden, en zal de volgende jaren exploderen. Ik stel me dan de vraag waar die mensen allemaal zullen wonen en ook kwalitatief zullen wonen.

In welke mate zal renovatie en opwaardering van het bestaand patrimonium het verschil nog kunnen opvangen? Hoeveel woningen en huishoudens telt Vlaanderen per duizend inwoners? In welke mate is die verhouding te vergelijken met andere West-Europese landen? In welke mate kan en moet men hieruit concluderen dat wij in Vlaanderen een probleem van woningschaarste hebben? Als dat zo is, wat zullen de antwoorden vanuit Woonbeleid dan zijn? In de beleidsbrief zijn er aanzetten gegeven. Moeten we een tandje bijsteken of niet?

De voorzitter: De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Voorzitter, minister, collega's, ik sluit me zeer graag aan bij de vragen van mevrouw Heeren. Ik ben vooral geïnteresseerd in de regionale invalshoek die in het antwoord van de minister misschien aan bod zal komen. Ik denk dat er zeer grote regionale verschillen zijn.

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Voorzitter, minister, collega's, het zou niet goed zijn om ook de stedelijke link niet aan bod te laten komen. Ik sluit me aan bij de vragen van mevrouw Heeren, maar ik had graag de nadruk gelegd op hoe we hier aandacht aan kunnen besteden met de focus op de steden en de aangroei in de steden.

Misschien kunnen we ook eens kijken naar gelijkaardige problemen in het buitenland en in de buurlanden. Hoe gaan ze er daar mee om? Ook de tweede verblijven en studentenverblijven verhogen de druk op de woningmarkt.

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Het Steunpunt heeft in opdracht van de administratie een econometrische studie uitgewerkt. Daarvoor hebben ze gebruikgemaakt van langetermijnreeksen van cijfergegevens van de jaren 70. Daaruit blijkt dat de prijsstijgingen vooral voortkomen uit een daling van de intrestvoet, een stijging van het inkomen en een verlenging van de looptijd van de hypothecaire leningen. Zeker dat laatste mag je niet onderschatten. Ik vraag me de laatste tijd af hoe de mensen die steeds duurdere huizen kunnen blijven betalen. Dat kan doordat de aflossingen gelijk gebleven zijn, maar men nu vijf of tien jaar langer afbetaalt. Daar zit natuurlijk geen oneindige rek op. Veel langer dan bepaalde leningen die vandaag worden verstrekt, kun je niet gaan.

In bepaalde gebieden, zoals de as Antwerpen-Brussel, maar ook voor bepaalde woningtypes, zoals kleinere woningen, kan er wel sprake zijn van prijsstijgingen als gevolg van een aanbodtekort. Daar gaat het vooral om een mismatch tussen aanbod en vraag in bepaalde gebieden of voor bepaalde typologieën van woning en gezin. Mijnheer Yüksel, in steden is er meer nood aan eengezinswoningen, maar we zien dat daar vooral het aanbod van kleinere woningen toeneemt. Het is dus niet zozeer een probleem van gebrek aan aanbod, maar wel van een soms niet ideale match tussen vraag en aanbod.

De strenge normen in de omkaderde regelgeving worden in de studie door Itinera aangehaald als een belangrijke prijsopdrijver van die bouwprijs. Je moet wel weten dat het standaardproject dat zij hebben gebruikt om dat te kunnen aanschouwen dat van een alleenstaande woning in een verkaveling is. Dat is natuurlijk niet noodzakelijk de standaardwoning die nog in Vlaanderen wordt gebouwd. Het is wel zo dat er een wat groter investeringsbudget nodig is.

Het duurzaam, energiezuiniger bouwen zorgt ervoor dat je bij aanvang een wat groter investeringsbudget nodig hebt, maar in de loop van de daaropvolgende jaren wel minder energie zult betalen. Zoals u weet, loopt daar momenteel een overleg met de banksector over om hen aan te sporen tot het verstrekken van leningen met een wat hogere afbetalingsmogelijkheid voor mensen met een gelijk inkomen, in de duidelijke vooronderstelling dat men op basis van bepaalde modules zou kunnen voorspellen wat het gemiddeld te winnen bedrag is op de energiefactuur. Zo kun je die communicerende vaten als onderdelen van woonkost laten meerekenen in de leningen die door banken worden verstrekt. Anders is het voor veel mensen die geen vette spaarpot hebben of ouders die kunnen sponsoren moeilijk om nog het volledige bedrag te lenen bij een bank. Dat bedrag wordt namelijk steeds hoger, en men houdt er niet altijd rekening mee dat jouw afbetalingsmogelijkheden wat groter geworden zijn omdat je energiefactuur lager zal liggen.

Het beleid moet dus niet enkel naar die normen kijken, maar zich ook richten op innovatie om die nieuwe technieken rond duurzaam bouwen zo snel mogelijk een zo groot mogelijke afzetmarkt te geven. Op dat vlak is het voorbeeld van de zonnepanelen lang niet gek. De prijs daarvan is op korte tijd heel hard gedaald. Dat kon enkel omdat zoveel mensen die panelen hebben geplaatst.

Het is erg belangrijk dat de overheid op tijd voldoende stimulansen zoekt en vindt voor producten en technieken die nieuw zijn, opdat die door de consument zeer snel en massaal worden gekozen zodat die prijs en onze subsidiëring op korte termijn kan zakken. Zo is dat ook bij de zonnepanelen gebeurd.

We moeten ook anders gaan denken over bouwen. Zo kan je groepsgewijs bouwen, wat een aantal kosten drukt. Op het vlak van groene warmte zou je een aantal schaalvoordelen kunnen vinden wanneer je dat in een wijk laat aanleggen. Iedereen moet anders beginnen te denken over bouwen in de toekomst: de architect, de bouwheer, de overheid, de sector, enzovoort. Dat zal zeker een verschil kunnen maken in prijs.

Voor wat betreft de vraag over de bijkomende nieuwbouwwoningen wil ik erop wijzen dat de in de vraag aangehaalde cijfers over de toename van het aantal woningen en huishoudens betrekking hebben op België en niet op Vlaanderen. Men maakt een vergelijking tussen 2006 en 2009. 2006 was een topjaar wat het aantal afgeleverde bouwvergunningen betreft en 2009, ten gevolge van de crisis, een dieptepunt. Of het een daling, stagnering of stijging is, hangt af van de twee jaartallen die je neemt als vergelijkingsbasis. Tussen 2003 en 2010 was er een stijging, tussen 2004 en 2010 was er sprake van een stagnering. We moeten wat voorzichtig zijn, omdat die cijfers gevoelig zijn aan de precieze jaren die worden geselecteerd.

Toch wil ik er de cijfers voor Vlaanderen bij halen. In Vlaanderen kwamen er tussen 2000 en 2008 jaarlijks gemiddeld 23.000 huishoudens bij. Het jaarlijkse aantal afgeleverde bouwvergunningen in diezelfde periode was gemiddeld 35.000. Volgens het kadaster groeide de woningvoorraad aan met ongeveer 25.000 woningen per jaar. In 2008 waren er dus ongeveer 136.000 meer woningen dan huishoudens. De groei van die woningen volgt globaal genomen de evolutie van het aantal huishoudens. Dat betekent niet dat er geen problemen kunnen zijn met schaarste of een gebrek aan voldoende aanbod in gebieden of bepaalde woontypologieën. Dat doet daar geen afbreuk aan. Het aantal gezinnen en aantal woningen die er extra komen, houdt echter wel gelijke tred.

Er worden door Eurostat een aantal internationale vergelijkingen gepubliceerd. Die cijfers hebben helaas weinig betekenis voor ons. De cijfers voor Vlaanderen zijn namelijk gebaseerd op de socio-economische enquête van 2001. Die enquête werd enkel afgenomen voor woningen die in gebruik zijn als domiciliëwoning. Daardoor zijn er in dat onderzoek per definitie evenveel woningen als gezinnen. Dat helpt ons dus niet verder. De cijfers over de verhouding tussen het aantal woningen per 1000 inwoners zeggen dan weer meer over de gezinsgrootte en het proces van gezinsverdunding dan over mogelijke schaarste op de woningmarkt.

We zien dus dat er een mismatch is en dat in bepaalde gebieden vraag en aanbod niet goed op elkaar zijn afgestemd. Hoe moeten we dat probleem oplossen? We vertrekken voor de opmaak van het Woonbeleidsplan Vlaanderen van de resultaten van grondig wetenschappelijk onderzoek. De administratie werkt nu een voorstudie uit om een heel objectief en volledig beeld te krijgen van de huidige situatie – een foto, als het ware – en van de trends op de woningmarkt, en om de uitdagingen voor de toekomstige aspecten van het woonbeleid te schetsen. Het steunpunt zal daar ook veel informatie voor aanleveren. Ook de Vlaamse Woonraad zal daar een bijdrage kunnen leveren.

Op 29 november zullen we daar een eerste keer over in debat gaan met alle actoren. Op basis van al die documenten en dat debat wordt dan een globale langetermijnvisie ontwikkeld voor het woonbeleid in Vlaanderen. Uw vragen zullen daar dus allemaal terugkeren. We zullen daar op al die vragen antwoorden voor de lange termijn moeten formuleren. Het zijn ook de typische vragen die een langetermijnperspectief vergen qua antwoord. Dat is wellicht het ideale forum en het ideale document om die zaken in op te nemen, wel op basis van gedegen onderzoek.

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Minister, ik had ook nog enkele andere, meer gedetailleerde vragen gesteld. Heeft de administratie wat opzoekwerk kunnen doen rond het aantal woningen en de regionale verspreiding?

Minister Freya Van den Bossche: U bedoelt per stad, streek of provincie? Ik zal navragen of men daar gedetailleerde gegevens over heeft en u die dan overmaken.

Mevrouw Veerle Heeren: We kijken uit naar de 29e november en willen daar zeker aan meewerken. Het Woonbeleidsplan is al van bij het begin van de legislatuur een voorstel geweest, ook vanuit onze hoek. Daar moeten we alle aspecten in meenemen.

Iets waar wij ons als politici schuldig aan maken, is het kortetermijndenken. Maar de uitdaging in onder andere dit beleidsdomein, is het uitdenken van de lange termijn. De minister probeert ook met regelmaat impulsen te geven om bewegingen te krijgen in het economische marktmechanisme. De zonnepanelen zijn daar een goed voorbeeld van.

Wat ook belangrijk zal zijn, is het hele debat over welke woningen we in de toekomst willen bouwen. Mevrouw Vogels heeft hier het voorstel gedaan rond cohousing. We hebben hier ook de suggestie gehad van de Universiteit Hasselt over een soort zorgwoningen. De markt volgt wel, maar de socialewoningbouwsector is vaak innovatiever dan de markt, of kan er in elk geval vlugger op inspelen. De grond blijft beperkt. We hebben ons structuurplan, en daar moeten we het mee doen. In die zin is het belangrijk dat eenieder die bezig is met ruimtelijke planning en ontwerpen, bij dat debat betrokken wordt. Het mag niet alleen vanuit de woontoets bekeken worden: het ruimtelijke verhaal moet zeker worden meegenomen.

Vroeg of laat zullen we toch in de hoogte moeten gaan. Niet meteen in elke plattelandsgemeente, maar men zal toch nog creatiever moeten worden om ervoor te zorgen dat mensen op een menswaardige en kwaliteitsvolle manier kunnen samenwonen op een paar vierkante meters.

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Minister, ik wil ervoor pleiten om bij de opmaak van het Woonbeleidsplan Vlaanderen speciale aandacht te hebben voor de stedelijke problematiek. Die zaken zijn in steden immers problematischer dan in de rand en op het platteland.

Minister Freya Van den Bossche: Ik heb een specifieke onderzoeksopdracht gegeven over de vastgoedprijzen en het woningaanbod in de centrumsteden. Dat zou ons de mogelijkheid moeten geven om na te denken over gerichte maatregelen, specifiek voor steden, op korte en lange termijn, en om die in te passen in het Woonbeleidsplan.

Dat onderzoek loopt nu. Het zal in de loop van 2012 klaar zijn, maar wanneer precies, weet ik niet uit het hoofd.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de overname door sociale huisvestingsmaatschappijen (SHM's) van sociaal huurpatrimonium van andere sociale woonactoren
- 2742 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Minister, een van de mogelijkheden om het objectief sociale huur in het kader van het Grond- en Pandendecreet te realiseren, is ook woningen van sociale woonactoren waar indertijd subsidies aan werden verleend, via bijvoorbeeld de stads- en herwaarderingsprojecten of Domus Flandria, maar die niet verhuurd worden conform het

Kaderbesluit Sociale Huur, omdat de gemeenten of OCMW's die voor zichzelf bouwden en zelf wilden bepalen aan wie ze die zouden verhuren, alsnog te laten verhuren conform dit besluit.

Als we die sociale woningen morgen willen inbrengen in het sociale woonpatrimonium, zal het aantal sociale huurwoningen zeer snel uitbreiden, zonder dat dat zware en langdurige ingrepen vergt. Het positieve daarvan is dat de financiële bewimpeling van subsidies op die manier teniet wordt gedaan.

Sommige publieke actoren, zoals bepaalde gemeenten en OCMW's die over een dergelijk patrimonium beschikken, zien daarin een aanleiding en een mogelijkheid om dat patrimonium over te dragen aan sociale huisvestingsmaatschappijen. U hebt daar tijdens het reces zelf op geanticipeerd door een ontwerpbesluit voor te leggen aan de Vlaamse Regering, waarin onder andere geregeld wordt hoe de overgang van de oorspronkelijke huurprijs naar de sociale huurprijs moet verlopen.

Minister, hoeveel woningen van steden, gemeenten, OCMW's, intercommunales of andere actoren werden er sinds 1985 door het Vlaamse Gewest gesubsidieerd met subsidies Wonen, bestemd voor de realisatie van sociale huurwoningen? Hebt u een overzicht per actor?

Hoe verklaart u dat deze actoren wel de subsidies ontvingen voor de realisatie van sociale huurwoningen, maar die achteraf niet verhuurden conform het Socialehuurbesluit waarvoor dan toch de subsidies bedoeld waren? Werd hierop enige vorm van controle uitgevoerd? Zo neen, om welke reden? Hoe valt het te verklaren dat de sociale huisvestingsmaatschappijen (SHM's), indien zij dezelfde subsidies ontvingen, wel sociaal dienden te verhuren? Je ziet twee verschillende systemen ontstaan. Is hier geen sprake van ongelijke behandeling? Worden vandaag nog subsidies verstrekt aan de actoren die ik heb opgesomd voor de realisatie van sociale huurwoningen zonder de verplichting om die ook sociaal te verhuren?

Beschikt u over concrete vragen of aanwijzingen om van die mogelijkheid gebruik te maken om op relatief goedkope wijze bijkomend sociaal huuraanbod te realiseren? Wat is daar de schaal van? Dat hangt een beetje af van welke actoren in het verleden gebouwd hebben en over hoeveel woningen het gaat.

Indien de sociale bestemming gepaard gaat met een overdracht aan de bouwmaatschappij, iets waar we zeker niet tegen zijn, hoe gebeurt dan deze overdracht? Er is een verschil tussen het overdragen van een woning die vijf jaar oud is en een woning die twintig jaar oud is en op het ogenblik dat ze overgedragen is, men ze in een renovatieprogramma moet steken omdat daar zoveel herstellingen aan moeten gebeuren. Op basis van de knowhow die ik heb bij Domus Flandria, durf ik zeggen dat er in het verleden woningen zijn gebouwd die na vijf of tien jaar uitgeleefd waren en aan renovatie toe waren omwille van de methodiek die men toen heeft gekozen en waarbij de kwaliteit van de bouw niet zo relevant was, met alle gevolgen van dien.

Indien de betrokken SHM over onvoldoende eigen middelen beschikt om deze overdracht te betalen, op welke andere middelen kan zij dan een beroep doen? Kan zij hiervoor een beroep doen op subsidies? Welke subsidiepot zult u daarvoor reserveren? Worden de subsidies die destijds werden verstrekt aan bijvoorbeeld een gemeente, OCMW of intercommunale om die woningen te bouwen, in mindering gebracht op de verkoopprijs? Zo ja, op welke wijze? Zo neen, gebeurt hier dan geen dubbele subsidiëring? Langs de ene kant zijn die woningen destijds gebouwd met subsidiegeld van de Vlaamse overheid en niet sociaal verhuurd. Ondertussen kunnen ze worden overgenomen door een bouwmaatschappij die daar geld voor nodig heeft en ook gesubsidieerd wordt. Dus heb je een dubbele subsidiëring en bijgevolg een afwending van overheidsmiddelen.

Indien een SHM een patrimonium overneemt, dan is de staat en de kwaliteit van die woning heel belangrijk. Het kan immers niet de bedoeling zijn dat SHM's via deze methodiek opgescheept worden met een verouderd en uitgeleefd patrimonium. Ik heb het niet over een of twee woningen, maar over grote aantallen die men zou kunnen overdragen. Ons

programma voor renovatie-investeringen komt dan onmiddellijk onder druk. Wie staat in voor de kwaliteitscontrole bij dergelijke overdrachten? Is hierbij voldoende onafhankelijkheid gewaarborgd? Hebt u een zicht op de staat van het patrimonium? Is in die omstandigheden deze overdracht geen doorschuifoperatie van onvermijdelijke toekomstige investeringen en dus een sanering van de eigen financiën?

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Voorzitter, minister, ik heb de indruk dat mevrouw Heeren nogal vanuit een negatieve ondertoon ten aanzien van lokale besturen spreekt, die destijds inderdaad bepaalde subsidies, soms vanuit het Stedenfonds, en ook eigen middelen, hebben gebruikt om een eigen woonpatrimonium op te richten. Mevrouw Heeren, u doet alsof dat toegewezen werd aan mensen die niet in aanmerking zouden komen voor een sociale woning. Ik denk dat niets minder waar is. Bij de voorbeelden die ik ken, gaat het heel vaak om woningen die een OCMW of een gemeente in handen heeft en waar soms nog meer kwetsbare mensen dan in de sociale huisvesting, terechtkomen, zoals leefloontrekkers, daklozen, mensen die vanuit de sociale dienst van het OCMW worden gevolgd met een verslavingsproblematiek enzovoort. Stel dat je die woningen allemaal zou toevoegen aan de lijst van sociale woningen en zou toewijzen voor het verhuren via het Socialehuurbesluit, dan ga je de wachtlijst van 70.000 mensen absoluut niet kleiner maken.

In die zin betreur ik dat er wordt gedacht aan een besluit om die woningen mee te rekenen in het sociaal objectief van 9 procent voor de gemeenten, omdat dat in de betrokken gemeenten geen enkele sociale woning meer zal creëren, integendeel. Je telt de bestaande woningen gewoon mee en aan de wachtlijsten ga je niets doen, zeker niet in de steden. Daar is het aantal extra woningen dat nu wordt gebouwd, immers ook niet voor de meest kansarmen en de zwaksten. Ik zie dat waar men de 9 procent al heeft bereikt, men eerder zal investeren in woningen voor tweeverdieners die voor die gemeenten zowel electoraal als fiscaal veel interessanter zijn. Ik vind dat absoluut geen goede evolutie.

De voorzitter: De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Voorzitter, mevrouw Heeren bewijst met haar vraag dat ze zeer goed voelt wat er leeft binnen de huisvestingsmaatschappijen, maar ook binnen de gemeenten. Ik wil me aansluiten met de bedenking dat we moeten opletten dat we de expertise die nodig is om te verhuren via het Socialehuurbesluit, niet te veel versnipperen. Zemst, waar ik woon, heeft een aantal woningen. Het is niet evident om als gemeente de regelgeving in verband met het verhuren via het Socialehuurbesluit tot in de puntjes onder de knie te hebben. Niet alle gemeenten zijn voldoende groot om specifiek daarvoor personeelsleden aan te werven.

Ik ben er dus een zeer grote voorstander van om instrumenten uit te werken en de overdracht van woningen is een element. Dat moet niet echt, want men zou ook via sociale verhuurkantoren kunnen verhuren. Als het via een SVK gaat, is het probleem dat ze niet worden meegerekend bij de woningen waarvoor Vlaanderen een tegemoetkoming geeft aan het SVK. Misschien moeten we ook daar eens over nadenken: mogen woningen die door een openbaar bestuur ter beschikking worden gesteld aan een SVK mee in rekening worden gebracht voor de steun die de SVK's krijgen?

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Voorzitter, minister, collega's, ik pleit niet vanuit de maatschappijen, maar ik wil toch een bezorgdheid uiten. Als steden en OCMW's of een overheid woningen ter beschikking stellen van de allerzwaksten, dan vind ik dat ook daar een wachtlijst moet worden gerespecteerd zodat er transparantie is. Ongeacht waar de middelen vandaan komen – uit de begroting van de stad, de begroting van het OCMW of de begroting van Vlaanderen –, dan moet die overheid altijd het goede voorbeeld geven en moet er ook een wachtlijst met inspectie worden gehanteerd. Het kan geen vrijgeleide zijn voor welke overheid dan ook.

De heer Jan Penris: Ik zou even stout willen zijn tegenover mevrouw Vogels. Zij stelt dat het lokale woningpatrimonium meestal bewoond werd door mensen die het nodig hadden en verdienden. Ik wil u toch in herinnering brengen dat er ooit een groene schepen is geweest die in een OCMW-woning heeft gewoond. Nietwaar, mevrouw Vogels?

Mevrouw Mieke Vogels: Mijnheer Penris, het was geen woning die aan sociale huurtarieven werd verhuurd, integendeel. Het was zelfs een woning die niet beantwoordde aan de minimale kwaliteitsnormen. Het was een oude eigendom van de stad, een oud begijnhof, dat werd verhuurd aan marktconforme prijzen. De bewoners hebben hun woningen zelf deels gerenoveerd. U moet een klein beetje eerlijk zijn.

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Voorzitter, de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) heeft een overzicht opgemaakt van SBR-subsidies (subsidie voor bouw en renovatie) die in de periode van 1995 tot 2010 werden verleend aan gemeenten, OCMW's en het Vlaams Woningfonds (VWF). Ik bezorg u dit overzicht. Gegevens die dateren van voor 1995 hebben we niet.

In totaal zijn er in de periode voor 1408 woningen van OCMW's en gemeenten IKB (inbreidingsgericht project in kansarme buurt)- en SBR-subsidies verleend. Voor het VWF gaat het om 227 woningen.

Voor wat betreft de realisatie van sociale huurwoningen door die specifieke actoren, was er tot 2008 geen algemene koppeling tussen de toekenning van de subsidie en de verhuring ervan conform het Socialehuurbesluit. De Huisvestingscode voorzag in een algemene toepassing van het toenmalig Socialehuurbesluit door andere actoren dan sociale huisvestingsmaatschappijen als er subsidies voor de bouw werden gegeven, met andere woorden als het ging om nieuwbouw. Het is niet het geval als er enkel subsidies werden gegeven voor renovatie, voor infrastructuur of voor verwerving. In die gevallen waren alleen maar de voorwaarden met betrekking tot inkomen en onroerend bezit van toepassing.

Met de invoering van de Vlaamse Wooncode in 1998 wijzigde er initieel niets, maar met de wijziging van 2006 is er wel een automatische koppeling ingevoerd tussen de subsidiëring enerzijds en de toepassing van het Socialehuurbesluit anderzijds. Die bepalingen zijn op 1 januari 2008 in werking getreden met de invoering van het kaderbesluit Sociale Huur. Sindsdien is de sociale huurwetgeving dus algemeen van toepassing op woningen die worden verhuurd of onderverhuurd door het VWF, de gemeente of het OCMW en waarvoor een gewestelijke subsidie is verleend.

In vergelijking met woningen die door SHM's werden of worden verhuurd, is het verschil niet zo groot. Het is zo dat voor een woning die door een SHM wordt verhuurd bijna altijd zowel een subsidie voor de verwerving en/of de bouw als voor de infrastructuur en eventuele renovatie is verstrekt. Als zo'n woning door een andere initiatiefnemer zou zijn verhuurd, dan viel ze ook onder de toepassing van het huurbesluit. Het is niet zo dat het in het verleden een disproportionele, ongelijke behandeling zou hebben ingehouden.

Wat de controle op de naleving van de toepassing van het Socialehuurbesluit betreft, is het zo dat in de periode voor Beter Bestuurlijk Beleid (BBB) dat gebeurde door de provinciale afdeling van de administratie Ruimtelijke Ordening, Huisvesting en Monumenten en Landschappen en sedert 1 juli 2006 gebeurt het door de toezichthouder voor de sociale huisvesting.

Een algemeen overzicht op de plannen van SHM's om in de toekomst patrimonium over te nemen van andere initiatiefnemers, heb ik niet. Ik weet wel dat er een plan is om 42 woningen en een gemeenschapscentrum van het OCMW in Bree over te dragen aan de lokale SHM 'Ons Dak'. In het verleden hebben er ook al redelijk wat overdrachten van huurpatrimonium plaatsgevonden. Voorbeelden daarvan zijn Aalter en Heverlee waar een

reeks woningen is overgedragen aan de Volkshaard. In Mechelen zijn er ook een 30-tal woningen overgedragen, 400 in Antwerpen. Er is ook nog het dossier van Gent dat loopt en waar ik u straks ook wat meer over vertel.

Ik ga ervan uit dat de mogelijkheid, waar ze opportuun is, in de toekomst nog vaak of vaker zal worden gebruikt. Ik vind dat zulke overdrachten moeten worden aangemoedigd omwille van de geëigende taakverdeling tussen die verschillende actoren. Het is zo dat de gemeente in heel wat gevallen de meest geschikte actor is voor verwerving, onteigening en een algemene regiefunctie op wonen en dat de SHM vaak de aangewezen partij is om zich met de bouw bezig te houden en om de relatie met kopers en huurders te onderhouden. Steden en gemeenten die dat doen, doen het ook vaak omdat ze denken dat op die manier de optimale samenwerking en taakverdeling tussen de verschillende actoren kan worden verbeterd: stad of gemeente dus als regisseur van het lokale woonbeleid en de SHM als de bevoorrechte uitvoerder ervan.

Als specifiek voorbeeld geef ik de overdracht van woningen door de stad Gent aan de nieuwe fusiemaatschappij. Ik denk dat het een goed voorbeeld is om te illustreren wat kansen zijn, wat mogelijke gevaren zijn en hoe we daar in de praktijk mee omgaan. In juni is er beslist om effectief over te gaan tot een fusie van verschillende maatschappijen in het Gentse. Daarbij is beslist om ongeveer 1900 woningen over te dragen aan de fusiemaatschappij. 1000 van die 1900 woningen zijn ingebracht in ruil voor een aandelenpakket in de nieuwe SHM. Het heeft de SHM dus geen geld gekost. Het zal ook in de toekomst geen financieringslasten genereren voor wat de verwerving van die woningen betreft. Wat wel is, is dat er een aantal woningen zijn waar investeringen voor gepland zijn, maar die wegen totaal niet op tegen de bijkomende huurinkomsten zonder dat er financiering tegenover staat. De overdracht genereert dus bijkomende huurinkomsten die ook kunnen toelaten dat de gewestelijke sociale correctie (GSC) wordt gedrukt, op termijn misschien zelfs kan verdwijnen voor die maatschappij. Dat is toch wel een belangrijk gegeven. De stad heeft met die inbreng, waar in ruil aandelen voor zijn gegeven, voornamelijk een veel grotere inspraak gekregen in het bestuur van die grote fusiemaatschappij waardoor ze haar rol als regisseur veel beter zal kunnen invullen. Ze vond dat zeker een goede ruil.

Voor 900 andere woningen wordt de overdracht gepland via de NFS2-procedure (nieuw financieringssysteem) van aankoop van goede woning, met een NFS2-lening dus. Het gaat dan uitsluitend over woningen waarvoor nooit Vlaamse subsidies zijn ontvangen. Dat betekent dat de inzet van NFS2-middelen wel degelijk gaat naar bijkomende sociale woningen die voordien niet onder het Socialehuurbesluit vielen, al werden ze door de stad wel onder 'sociale voorwaarden' verhuurt, maar niet noodzakelijk onder voorwaarden die zo transparant en duidelijk zijn als die van het Socialehuurbesluit. Het gaat ook om woningen die in een goede toestand zijn, maar daarop worden ook nog controles gedaan door de VSMW voorafgaand aan de feitelijke aankoop. Die operatie via de procedure van goede woningen moet nog worden uitgevoerd en zou ook worden gespreid in de tijd om het uitvoeringsplan natuurlijk niet te verzwaren met projecten van één regio veel meer dan van een andere. Dat lijkt mij belangrijk.

Elk dossier bij een overdracht wordt dus als een afzonderlijk dossier bekeken en onderzocht. De staat van het patrimonium is daarbij een zeer belangrijk en essentieel aandachtspunt, net als het toezicht op de inzet van overheidsmiddelen.

Als gesubsidieerde sociale huurwoningen aan een andere initiatiefnemer worden overgedragen, dan beschouwt mijn administratie dat als een loutere wijziging van initiatiefnemer waarbij de doelstelling behouden blijft. Met andere woorden: de in het verleden toegekende subsidies worden niet teruggevorderd als de huisvestingsmaatschappij de verbintenissen overneemt die tegenover die subsidiëring stonden, maar vanzelfsprekend houdt het automatisch in dat de SHM voor die overname geen beroep meer kan doen op NFS2-financiering omdat men anders een soort dubbele financiering zou krijgen.

Als men wel een beroep wil doen op NSF2-financiering, moeten eerst alle verstrekte subsidies worden teruggevorderd. Het kan dus niet dat je van twee walletjes eet: het is het ene of het andere. Dat moet duidelijk zijn, want anders is dat geen verdedigbare politiek op Vlaams niveau.

Bij de overdracht van gesubsidieerde woningen wordt er dus op toegezien dat de overdragende instantie op geen enkel mogelijke manier winst kan realiseren dankzij die middelen van de Vlaamse overheid. Als niet-gesubsidieerde huurwoningen worden overgedragen naar een SHM, kunnen ze wel NSF2-financiering krijgen omdat er dan geen dubbele financiering is.

Om dat concreet te kunnen inschatten, is de staat van het patrimonium cruciaal in de hele opportuniteitsweging van de overdracht. De staat van die onroerende goederen zal dus in zeer belangrijke mate de waarde en dus ook de prijs bepalen.

Het is natuurlijk in eerste instantie aan de SHM zelf om die analyse te maken. Een SHM die goed functioneert, zal zich niet laten opscheppen met slecht patrimonium aan bijzonder ongunstige voorwaarden. Er is echter ook een toezichthouder. De rol van de toezichthouder is heel belangrijk. Hij moet namelijk nagaan of het algemeen belang niet wordt geschaad.

De VMSW formuleert een advies over die overname op basis van de staat van het patrimonium, rekening houdend met de te verwachten investeringskosten en met de vraagprijs. Als de VSMW daar negatief advies over verneemt, zal die overdracht niet kunnen plaatsvinden. Stel dat de SHM die overdracht dan toch zou laten plaatsvinden met die lokale overheid, zal de toezichthouder die natuurlijk vernietigen, tenzij er een bijzondere motivering is waarom die toch zou moeten doorgaan.

We hebben dus wel wat veiligheden ingebouwd om ervoor te zorgen dat er geen katten in zakken worden doorgegeven.

Dat neemt niet weg dat de overname van een slecht patrimonium ook een goede zaak kan zijn, op voorwaarde dat er niet te veel of zelfs niet voor wordt betaald. We moeten gewoon de afweging maken van de huidige en de toekomstige kosten en of dat globaal opweegt tegen het hebben van bijkomende woningen. De doelstelling van de SHM's is namelijk ook duidelijk dat ze moeten bijdragen tot de herwaardering van het woningbestand door het verbeteren, renoveren, slopen, enzovoort van ongeschikte woningen en gebouwen. Het is dus niet omdat een woning in slechte staat is dat een overdracht niet zinvol kan zijn. Alleen moet dat natuurlijk de prijs en de manier waarop die overdracht gebeurt bijzonder gaan bepalen, omdat men natuurlijk rekening moet houden met die toekomstige, nog te gebeuren investeringen. Dat is de belangrijkste afweging die we moeten maken. Die moet huis per huis gebeuren.

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Minister, ik ben blij met het hele antwoord, maar toch vooral met het laatste dat u zegt.

Mevrouw Vogels, we zijn niet tegen een overdracht. We kunnen alleen toejuichen dat bepaalde actoren die de knowhow hebben, dat ook gaan concentreren. Als men overneemt, moet dat echter aan een correcte prijs gebeuren. Het mag niet winstgevend zijn voor diegenen die aan de andere kant van de tafel zitten.

Het staat de gemeente vrij te verhuren aan wie zij wil. Dat zal wel divers zijn in heel Vlaanderen. Het gaat trouwens ook niet over de grote massa, maar over 4000 woningen in heel Vlaanderen.

Ik stel mij een vraag in verband met het bewimpelen van overheidsgeld. Wie bepaalt de prijs bij de overdracht van zo'n woning? Zijn dat officiële instanties? De woningen zijn in waarde gestegen, ook al zijn ze in slechte staat. Kan de subsidie die men voor die woning heeft gekregen ook worden afgetrokken van de prijs als die wordt verkocht aan de bouwmaatschappij?

Ik ben het met u eens dat de overdracht van een slechte woning een goede zaak kan zijn. Zo'n woning kan misschien heel goed gelegen zijn. Diegene die het overneemt, moet dan echter ook alle faciliteiten hebben om geld van de overheid te kunnen genereren, ook al was die woning vroeger gesubsidieerd. Als die subsidie werd afgetrokken van de prijs, zou dat wel mogelijk zijn.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Mevrouw Heeren, u praat vooral vanuit de visie van sociale huisvestingsmaatschappijen. Ik probeer de overdracht te bekijken vanuit het standpunt van de huurder die op de wachtlijst staat.

Minister, u hebt daar niet op gereageerd, maar eigenlijk betekent dat alweer een achterpoortje voor sommige gemeenten om hun sociaal objectief te bereiken zonder dat er één bijkomende woning is en dat er ook maar één iemand van de wachtlijst zal verdwijnen. Daar hebt u niet op gereageerd.

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Mevrouw Vogels, steden of gemeenten waar het gaat om de overdracht van een grote groep woningen hebben dat sociaal objectief al gehaald. Gent en Antwerpen zijn in dat geval. Die steden hebben nog altijd plannen om meer te doen. Men wacht dus niet enkel op die 9 procent, om nadien te stoppen. Het is eerder een kwestie van als gemeente de regisseursrol op te nemen en niet tegelijkertijd ook actor te zijn op die woonmarkt. Ik moet – zelfs in mijn eigen stad – vaststellen dat de huisvestingsmaatschappijen vaak beter en kundiger zijn in het onderhouden en verhuren van dergelijk patrimonium dan de lokale overheid. Die knowhow zit veel meer bij de huisvestingsmaatschappij. Ik vind het slim dat die steden en gemeenten een regisseursrol opnemen. Ze zitten al boven het sociaal objectief. Ze zullen misschien nog wat stijgen. Dat doet niets af van de inspanningen die ze al deden en nog zullen doen.

Ik begrijp uw bezorgdheid wel. De kans is echter klein dat er een gemeente is die geen inspanning wil doen, zeer laag scoort op het sociaal objectief en zelf een pak woningen heeft staan en die overdraagt. Gemeenten die gedesinvesteerd zijn, zijn meestal niet de gemeenten die de meeste woningen door het eigen OCMW in huur hebben genomen.

Ik begrijp dus zeker uw bezorgdheid, maar denk dat, waar de grootste volumes worden overgedragen, die bezorgdheid niet nodig is.

Mevrouw Heeren, de prijs wordt altijd bepaald op basis van een onafhankelijke schatting. Nadien kijkt men naar het aantal subsidies dat al werden gegeven. Men maakt dan de meest correcte prijs op. Er zijn inderdaad twee opties. Ofwel word je al gesubsidieerd, ofwel wil je graag gesubsidieerd worden. In dat laatste geval krijg je een terugbetaling en kun je nadien opnieuw een beroep doen op subsidies. Je moet dat echt geval per geval bekijken.

De schatting zelf is in ieder geval onafhankelijk. De VMSW zelf kijkt daar op toe en ook toezicht vervult een rol. Je hebt natuurlijk altijd twee onderhandelende partijen, ook lokaal: de gemeenten en de huisvestingsmaatschappijen. Redelijkerwijze zou je toch mogen verwachten dat ze er allebei voor zorgen dat de afspraak correct is voor beide partijen. Daarbovenop werden er nog een aantal veiligheden ingebouwd. Uw redenering klopt.

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: We zijn er zeker niet op tegen dat een actor zich versterkt om een groter aanbod te creëren. De bewoners zullen zeker niet worden buitengezet als er een ander Socialehuurbesluit van toepassing zou zijn.

Ik vind het knap dat de gemeenten die regisseursrol ten volle willen opnemen en niet vinden dat ze rechter en partij zijn. Vanuit budgettair oogpunt mag het echter niet zo zijn dat diegene die verkoopt, de subsidies incasseert, en dat diegene die het overneemt met de gebakken

peren zit en enorm moet renoveren. Die woningen zijn bovendien dertig of veertig jaar oud en zijn vaak in waarde gestegen. Het is niet de bedoeling dat de gemeenten hier de lotto mee winnen. Ik ben ervan overtuigd dat dat niet de insteek is van die gemeenten.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Irina De Knop tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over het rapport van de wetenschappelijke raad van het Europees Milieuagentschap over de effecten van het gebruik van biomassa - 71 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Een recent rapport van de wetenschappelijke raad van het Europees Milieuagentschap stelt dat elektriciteit of brandstof op basis van biomassa helemaal niet zo groen is als algemeen wordt aanvaard. Het rapport zegt dat de Europese Unie door een rekenfout ervan uitgaat dat bio-energie CO₂-neutraal is, wat volgens de negentien onafhankelijke wetenschappers niet het geval is. Bij de verbranding van biomassa en biobrandstoffen komt er wel degelijk CO₂ vrij. Daar werd in de berekeningen geen rekening mee gehouden.

Daarenboven vragen zij dat in de berekening ook de gebruikte grond meegerekend wordt. De gewassen worden vaak geteeld op grond die voordien als landbouwgrond gebruikt werd. Er is met andere woorden een indirect effect van de opbrengsten door de grond niet meer te gebruiken als landbouwgrond, maar om er biobrandstof te produceren. Daarvoor moeten er ook vaak bossen en regenwoud worden neergehaald. Het probleem is u ongetwijfeld bekend.

Bij de opening van de grootste biomassacentrale hebben de eigenaars Electrabel en Ackermans & van Haaren ambitieuze doelstellingen geformuleerd. Zij zeggen dat België zeven tot acht grote biomassacentrales nodig heeft om de groenestroomdoelstellingen te kunnen halen tegen 2020. Misschien is dat ook wel realistisch, als we weten dat twee derde van de hernieuwbare elektriciteit vandaag uit biomassa komt. Het lijkt mij een heel fundamenteel debat.

In de rand van deze vraag hoop ik ook dat u een stand van zaken kunt geven over de geplande evaluatie van het groenestroombeleid. U hebt dat al een aantal keren aangekondigd in de commissie. Misschien kunt u ons de timing daarvan meegeven.

Wat concludeert u uit het rapport? Bent u het eens met de analyse van de wetenschappelijke raad? Heeft dit gevolgen voor de 2020-doelstellingen van Europa, en bijgevolg ook voor Vlaanderen? Deelt u de mening van de investeerders met betrekking tot de noodzaak van grote biomassacentrales in Vlaanderen? Hebt u ambities om het aantal op te drijven? Hoe kunnen we in Vlaanderen onze biomassastromen verder optimaliseren? Waar ligt volgens u het potentieel aan grondstoffen in Vlaanderen, en hoe kunnen we die beter benutten?

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Het verhaal dat mevrouw De Knop vertelt, is niet nieuw. Het bevestigt een aantal voorgaande studies.

Het is belangrijk om die mogelijke negatieve effecten van de biomassa even te benadrukken in de hele discussie rond groene stroom. Er wordt vaak voornamelijk naar biomassa gekeken, omdat het zo kostenefficiënt is, maar je ziet dat je ook een heleboel andere criteria moet meenemen als je discussieert over hoe je groene stroom moet ondersteunen en welke groene energiemix je in Vlaanderen wilt bereiken.

Ook het nationale actieplan voor hernieuwbare energie rekent voornamelijk op biomassa. We zullen biomassa ongetwijfeld nodig hebben in die mix, maar het is belangrijk dat we dit

meenemen in de evaluatie van de ondersteuning van groene energie, en dus van de groenestroomcertificaten. We hebben de aankondiging van Electrabel gezien dat er zes tot acht grote biomassacentrales nodig zijn in België, waaronder een aantal in Vlaanderen. Ze hebben dat ook gezegd tijdens de hoorzitting. Het is vooral belangrijk dat we die grote centrales niet oversubsidiëren. Dat moet een heel belangrijk element zijn in die evaluatie. Misschien is daar intussen ook bijkomend werk rond verricht. Tijdens de hoorzitting was er in elk geval heel wat discussie tussen Electrabel en een aantal leden van deze commissie over de vraag op hoeveel ondersteuning Rodenhuize recht zou hebben. Ik hoop dat daar in die grootse evaluatie tegen eind dit jaar uitsluitsel over komt.

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: In principe leidt de energieproductie uit biomassa tot een vermindering van de broeikasgasemissies, doordat de hoeveelheid koolstofdioxide die vrijkomt bij de verbranding van de biomassa, overeenkomt met wat die planten waaruit de biomassa wordt gehaald, tijdens hun levenscyclus uit de atmosfeer hebben gehaald.

Waar de wetenschappelijke raad voor waarschuwt, is dat er ook andere factoren zijn die die CO₂-neutraliteit kunnen beïnvloeden. Het gaat over waar en hoe de biomassa wordt geteeld en geoogst en hoe die wordt getransporteerd. Alleen als ook die productieprocessen CO₂-neutraal zijn, zal het gebruik van biomassa echte winst opleveren ten opzichte van het gebruik van fossiele brandstoffen. Het positieve effect van de inzet van biomassa mag met andere woorden niet worden tenietgedaan door andere factoren.

In onze Vlaamse steunregeling is daarom sowieso gestipuleerd dat de energie die nodig is voor de voorbehandeling en het transport van de biomassa, wordt afgetrokken van de steun. De Europese richtlijn ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen legt ook duurzaamheidscriteria op voor vloeibare biomassa. Het Vlaamse Gewest is er grote voorstander van om die Europese duurzaamheidscriteria ook op te leggen voor vaste en gasvormige biomassa. Bovendien kan in sommige gevallen de teelt van biomassa ook de teelt verdringen van andere landbouwgewassen, die op hun beurt de ecologisch waardevolle gebieden kunnen innemen. Ook die directe impact op het landgebruik is een onderwerp dat internationaal moet worden aangepakt, vinden wij.

De nationale actieplannen van de lidstaten geven aan dat de 2020-doelstelling voor Europa haalbaar is. Biomassa heeft daar natuurlijk een groot aandeel in. Voor het Vlaamse Gewest wil ik het potentieel voor zon en wind en warmtepompen maximaal invullen. Maar ook biomassa zal een belangrijke rol moeten spelen, willen we een billijk aandeel van die Belgische doelstelling voor onze rekening nemen.

Op basis van de studie van de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) is voor Vlaanderen een realistische inschatting gemaakt van het gebruik van biomassa voor deze doelstelling. Grote centrales kunnen natuurlijk een flink stuk van die doelstelling invullen, maar volgens een prognosestudie van VITO zijn er geen acht grote biomassacentrales nodig om die groenestroomdoelstelling te halen.

Veel zal ook afhankelijk zijn van de benutting van het groenewarmtepotentieel uit biomassa. Het recent goedgekeurde steunmechanisme voor groene warmte stimuleert het gebruik van groene warmte. Een efficiëntere toepassing van biomassa, zoals via warmtekrachtkoppeling, kan toelaten om die doelstelling sneller te halen en met inzet van minder biomassa.

Het ontwerp van energie-efficiëntierichtlijn schrijft ook voor dat de elektriciteitscentrales zo veel mogelijk moeten worden gebouwd bij zo'n warmtevraag, zodat de efficiëntie van die centrales zou verhogen.

De biomassa-inventaris is opgesteld in samenwerking met alle betrokken Vlaamse administraties. Die geeft aan wat de nog niet benutte biomassapotentieën zijn in Vlaanderen,

ook rekening houdend met het gebruik voor andere toepassingen. Ik verwijs u graag naar die inventaris voor meer uitleg.

Mijnheer Sanctorum, u haalt een teer en moeilijk punt aan van het hele subsidiëringssysteem uit het verleden, maar ook een belangrijk aandachtspunt voor dat in de toekomst. Ik vind dat de steun in principe enkel mag worden gegeven tijdens de afschrijvingsperiode en dat er daarna een lagere steun zou moeten komen om de kost van de brandstof te compenseren, zodat men kan blijven draaien. Ik zou het ook zinvol vinden om naast de initieel bepaalde steun voor de investering zelf, de steun te laten variëren in functie van biomassa- en elektriciteitsprijs, zodat men nooit oversubsidieert, en aan de andere zijde ook nooit zou moeten ondersubsidiëren. Die steun zou afgestemd moeten zijn op onrendabele-topberekeningen.

Het lijkt dat het voor die zeer grote projecten bijzonder moeilijk zal zijn om ze te vatten in één algemeen model dat op elk van hen van toepassing zal zijn. Bijna per definitie zul je dan een flink stuk te veel of te weinig doen – en in de praktijk enkel te veel, want als het te weinig is, zullen ze niet gebouwd worden. Daarom bekijkt men nu ook of het slimmer is om voor die grote projecten per project een onrendabele-toppenstudie te doen en daar iets op toe te passen waardoor er een faire vorm van subsidiëring is die investeringszekerheid geeft, maar ook nooit voor oversubsidiëring zorgt.

Dat is een vrij moeilijke evenwichtsoefening. Aan de ene kant ben ik er voorstander van om de zaken zo veel mogelijk te vatten via algemene systemen, waar wij als politici nog weinig aan moeten tornen. Anderzijds zijn deze grote, weinig te voorspellen centrales moeilijk te vatten in zo'n algemeen systeem. En dus moet je daar wellicht een algemene procedure voor op gang brengen. We zijn dat nu volop aan het bekijken. De timing is om in de tweede helft van oktober de discussie echt volop te laten starten. Dat zal ook een belangrijk onderdeel zijn van die debatten.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Ik besef dat als we biomassa opnieuw in vraag gaan stellen, we eigenlijk ook het potentieel aan hernieuwbare-energieopwekking in Vlaanderen in vraag moeten stellen. Ik pleit ervoor om dat debat ten gronde te voeren, want in uw antwoorden geeft u eigenlijk al voor een stukje aan wat we al weten. U verwijst naar de duurzaamheids-criteria voor vloeibare grondstoffen in de EU en zegt dat we dat misschien moeten uitbreiden naar andere vormen van grondstof. Ik heb de bevoegde EU-commissaris zelf horen zeggen dat hij zich ervan bewust is dat de duurzaamheidscriteria misschien niet afdoende zijn om echt te kunnen inspelen op de indirecte effecten die de heer Sanctorum en ikzelf heb trachten te beschrijven. Er is echt wel een probleem, een vlieg aan de lamp, als het gaat over de duurzaamheid van de biomassa. Ik ben er absoluut van overtuigd dat we moeten onderzoeken hoe we het grootst mogelijke potentieel kunnen halen. Maar als we gewoon voortgaan zoals we bezig zijn, zonder de vraag te stellen wat dat met zich meebrengt, dan zijn we fout bezig.

U verwijst naar de onrendabele-toppenstudie en de afweging ten aanzien van de subsidiëring, maar raakt dat het fundament van de zaak, namelijk welke grondstoffen we finaal gebruiken om die biomassacentrales te doen draaien? Daar heb ik geen antwoord op gekregen. Ik begrijp wel dat u een goede afweging moet maken en niet te veel steun geeft en een investeringszekerheid moet geven, maar ik heb niet echt een antwoord gehoord op hoe we omgaan met het duurzaamheidsaspect. Ik meen indirect te kunnen afleiden dat we het er een beetje moeten bijnemen, anders halen we onze doelstellingen niet. Misschien heb ik niet goed geluisterd, maar ik heb niet meteen gehoord dat u bevestigt dat die evaluatie van het groenestroomsteunbeleid gehandhaafd blijft.

U hebt verwezen naar de niet-benutte capaciteit op het vlak van biomassa. Waar kan ik de inventaris daarvan vinden?

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Wat is de stand van zaken betreffende de duurzaamheids-criteria voor vaste biomassa? Dat is een lang aanslepende discussie. Zijn er nog nieuwe elementen opgedoken?

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Mevrouw De Knop, de inventaris kunt u vinden bij de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM). Wat het andere aspect van uw vraag betreft, verwijs ik naar mijn eerdere antwoord op de vragen van de heer Sanctorum die daar vorig jaar een aantal interessante vragen over heeft gesteld. We hebben tijdens het Europees voorzitterschap heel hard geprobeerd om de duurzaamheidscriteria voor andere vormen van biomassa op de Europese agenda te zetten. Dat is ons niet gelukt.

U zegt dat de Europese commissaris zegt dat we het daar alleen niet mee zullen redden, maar hij doet zelfs dat niet, met alle respect. Voorlopig is Europa zelfs niet bereid om dat te doen. Ik vind dat problematisch. Ik betreur dat. Wij zullen ervoor moeten zorgen dat we in onze steunregeling rekening trachten te houden met aspecten ter correctie op die steun, zoals de voorbehandeling en misschien ook andere negatieve aspecten van de gebruikte biomassa, om op die manier te proberen vriendelijk te sturen in de richting van de betere soort. Ik bedoel met ‘vriendelijk’ dat te laten voelen met centen. U zult het voelen in uw portemonnee als u niet de best mogelijke optie kiest. Dat kunnen we proberen te doen. Ondertussen moeten we op Europees niveau ijveren voor duidelijke criteria die ervoor zorgen dat die niet gewoon afgeleid worden naar andere lidstaten. Waar staan we dan? Dan gaan er investeringen naast gebeuren. Dan staan we hier en maken we geen groene stroom. Daar zit een knoop. In ons hele subsidiëeringsmechanisme kan dat een sleutel zijn tot het toeleiden naar de betere keuze binnen alle mogelijkheden.

Het debat erover zal starten in de tweede helft van oktober. Wanneer we klaar zullen zijn, kan ik moeilijk voorspellen. Het hangt ervan af hoe snel we daar een consensus over vinden. Ik hoop eind 2011 te weten wat het nieuwe systeem wordt.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Hermes Sanctorum tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de massale schrapping van gemeentelijke subsidies voor hernieuwbare energie - 2746 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Minister, BELSOLAR, de beroepsvereniging van leveranciers van thermische zonne-energiesystemen, trok een tijdje geleden aan de alarmbel, omdat gemeentelijke subsidies voor hernieuwbare energie massaal worden geschrapt.

In juni 2010 waren er in het Vlaamse Gewest 199 gemeenten, ongeveer 65 procent, die in een of andere steun voorzagen bij de plaatsing van zonneboilers, maar ook fotovoltaïsche zonnepanelen en dergelijke. Een jaar later bleek dat maar liefst 36 van de 199 gemeenten hun subsidies hadden afgeschaft. Wat we vaak vaststellen bij het schrappen van die subsidies, is dat alles op één hoop wordt gegooid. Fotovoltaïsche zonnepanelen, zonneboilers en dergelijke, dat is allemaal hetzelfde, dat is allemaal hernieuwbare energie, hoewel dat natuurlijk een totaal verschillende discussie is.

Minister, u hebt via uw Actieplan Groene Warmte en de nieuwe ondersteuning voor groene warmte recent aangekondigd dat u erg wilt inzetten op de zonneboilers. Maar hoewel in het Actieplan Groene Warmte de nadruk wordt gelegd op het gebruik van groene warmte in de landbouw, wordt het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) verlaagd voor zonneboilers van 30 naar 8 procent. Het is niet uw bevoegdheid, maar het zijn tegenstrijdige acties.

Minister, hoe evalueert u die lokale ontwikkeling? Er zullen in het kader van de staatshervorming heel wat bevoegdheden en hopelijk ook heel wat middelen in verband met energiebesparende maatregelen verschuiven naar de gewesten. Op die manier zal er ook geen tweeledig beleid zijn op vlak van groene energie en energiebesparing tussen de federale en de Vlaamse overheid. Het zal een goede zaak zijn dat wij die hefboomen in handen hebben. Maar de gemeenten doen nog altijd wat ze willen. Misschien is daar overleg nodig. Misschien kunt u daartoe initiatieven nemen?

Het Vlaams Energieagentschap (VEA) doet geen archivering van de gemeentelijke subsidies. Het lijkt me aangewezen dat dat gebeurt. Waarom wordt het ondersteuningsmechanisme via het VLIF drastisch verlaagd, ondanks aankondigingen dat we het net willen stimuleren?

De voorzitter: Mevrouw Homans heeft het woord.

Mevrouw Liesbeth Homans: Voorzitter, ik ben blij te vernemen van de heer Sanctorum dat er heel wat bevoegdheden inzake energie zullen worden overgeheveld. Ik neem aan dat ook het half miljard euro besparingen op de fiscale aftrek, dan ook met middelen en al zal worden overgeheveld naar Vlaanderen. Dat zullen we dan wel zien.

Minister, ik kom tot de essentie van de zaak. Het is redelijk logisch dat als we in Vlaanderen een bepaald beleid willen uitstippelen, zoals we hebben gedaan met het verlagen van de steun voor zonnepanelen bijvoorbeeld, de gemeenten die steun dan ook verlagen. Ik heb het niet over de zonneboilers. Als je steeds meer versnippert, kom je ook aan oversubsidiëring. Ik denk dat de Vlaamse overheid zelf de richting moet aangeven met welke mix we het best ons potentieel halen in 2020, dat het beleid beter op elkaar afgestemd moet zijn en dat er zeker geen sprake mag zijn van oversubsidiëring.

Mijnheer Sanctorum, ik denk dat deze Vlaamse Regering echt wel alle hernieuwbare-energietechnologieën kansen wilt geven. Het past ook in de visie die we hebben uitgestippeld voor het Vlaams Energiebedrijf waarbij we nieuwe hernieuwbare-energietechnologieën willen stimuleren vanuit de Vlaamse overheid. Wanneer die levensvatbaar zijn, zullen ze hun eigen weg wel vinden. Wij staan absoluut garant voor een goede subsidiëring van die technologieën die wij nodig achten om onze doelstellingen in 2020 te behalen.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Voorzitter, ons beleid is er enerzijds op gericht om steun te geven om die onrendabele top te overbruggen en die verschillende vormen van energie rendabel te maken en anderzijds om de verschillende steunmechanismen beter te stroomlijnen naar een eenloketprincipe.

Vandaag moet je vaak als genietter van verschillende soorten steun, je fiscale tegemoetkoming bij de federale overheid halen, je premie van de netbeheerders bij de netbeheerders en als lokale overheden dan nog een extra vergoeding geven, moet je die bij de stad of de gemeente gaan halen. Men moet dus eigenlijk aankloppen bij verschillende instanties voor steun voor eenzelfde investering. Ik denk dat het principe van het dekken van de onrendabele top enerzijds en het principe van de eenloketfunctie anderzijds bemoeilijkt wordt door de veelheid van extra lokale premies die er nog bovenop komen.

Het neemt natuurlijk niet weg dat de lokale besturen nog altijd een zekere autonomie hebben. De gemeentelijke autonomie is voor velen in dit parlement nog 'heilig'. Als men daar iets extra's tegenover wil stellen, als men extra klemtonen voor een bepaalde doelgroep wil leggen, dan moet het ook mogelijk blijven. Ik denk dat we moeilijk aan alle steden en gemeenten kunnen vragen om steun te geven die we eigenlijk moeten afdekken met gewestelijke steun, met de steun via de netbeheerders en die perfect moet worden afgestemd op het overbruggen van de onrendabele top.

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

De heer Dirk de Kort: Voorzitter, minister, collega's, ik heb de indruk dat de heer Sanctorum een vrij eenzijdig beeld van de lokale besturen heeft. Heel wat lokale besturen stelden zich ook de vraag of de lokale premies wel bij de juiste doelgroep terechtkwamen. Men heeft onderzocht of het niet beter was om aan te sluiten bij initiatieven zoals het Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost en een groene lening en of het niet goed was dat men voor energiescans bij de sociale doelgroep – mensen die hun rekening niet kunnen betalen – bijkomende maatregelen zou kunnen treffen in het kader van de sociale economie. De middelen die men heeft voor hernieuwbare energie kan men misschien beter inzetten in kleinschaligere projecten, zoals omloopbossen of kleine biomassacentrales.

Minister, ik denk dat u dezelfde indruk hebt. Ik wou daar even naar polsen.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Voorzitter, minister, collega's, bij de berekening van de onrendabele toppen en de bepaling van de hoogte van de groenestroomcertificaten houdt men geen rekening met de subsidies die men lokaal geeft. Dat is logisch. Het is dan ook het volste recht van iedere gemeente of stad om haar beleid te bepalen. Als vandaag blijkt dat groenestroomcertificaten dalen omdat het rendement is gestegen, dan vind ik het zeer verstandig dat lokale overheden hun subsidies bijsturen. Ik pleit er vooral voor dat lokale overheden hun beleid zelf mogen bepalen.

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Voorzitter, de meeste gemeenten hebben vastgesteld dat de subsidies die ze gaven aan zonnepanelen een erg grote hap uit hun budget hebben genomen als gevolg van de onverwacht grote groei van die sector. Ze zagen zich genoodzaakt die premies af te schaffen. Ze hebben ook het momentum aangegrepen waarop wij aanpassingen hebben doorgevoerd.

Ze hebben wellicht hetzelfde gedaan voor zonneboilerpremies, en dat is jammer. Er stelde zich daar geen gelijkaardig probleem in uitgaven voor gemeenten en ook niet in oversubsidiëring door de hogere overheid. Dat is een jammerlijk 'meeneemeffect' van de maatregel die gemeenten hebben genomen om een begrijpelijke reden. Er staat gelukkig wel tegenover dat de premie van de Vlaamse overheid fors verhoogt in januari 2012. Voor een gemiddelde installatie van 4 vierkante meter neemt de subsidie toe van 525 euro tot 800 euro. Dat is toch al een hogere subsidiëring.

Hoe berekenen wij dat? Wij houden rekening met die premie, de belastingsvermindering en denken dat men de kosten op tien jaar tijd kan hebben terugverdiend. Het betekent automatisch een aantal dingen. Stel dat men iets verandert aan de belastingsaftrek zoals men dat heeft gedaan voor vloer- en muurisolatie, dan kunnen wij bijna niet anders dan er weer op inspelen. Stel dat dat een onderdeel zou zijn van wat de Federale Regering gaat doen, dan moet de Vlaamse premie kort op de bal spelen.

Zoals mevrouw Van Volcem zegt, kan men geen onrendabele toppen gaan berekenen of nadenken over wat een goede premie is, op basis van de verschillen per gemeente, wetende dat het enorm kan verschillen per gemeente. Bovendien heeft een gemeente ook op elk moment het recht om te veranderen: verhogen, verlagen, afschaffen, invoeren. We houden dus per definitie geen rekening met die premies om te bepalen hoeveel steun wij geven.

Het zou voor gemeenten mogelijk zijn – en ik denk dat netbeheerders daarvoor openstaan – om de premie die zij geven aan de mensen, te laten verdelen via de netbeheerders. De Vlaamse overheid laat al geld verdelen via de netbeheerders, ook de administratie gebeurt daar. De gemeenten zouden dat ook kunnen doen. Ik weet niet of gemeenten die mogelijkheid voldoende kennen. Het zou er wel voor zorgen dat de consument op een veel eenvoudiger en toegankelijker manier de premies kan krijgen. Het zou kunnen dat een aantal gemeenten dat bij voorkeur zelf doet om zichtbaarder te zijn. Heel wat Vlaamse inwoners beseffen wellicht

niet dat een deel van de premies die ze via de netbeheerder krijgen, zoals dakisolatie, eigenlijk van de Vlaamse begroting komt. Vlaanderen betaalt niet zelf uit, maar laat dat doen door de netbeheerder. De zichtbaarheid van de overheid wordt dan wel kleiner, maar het is handiger voor de consument. Eigenlijk zou het niet gek zijn dat meer gemeenten dat ook op die manier beginnen te doen. Men moet als consument dan maar een aanvraag indienen. De netbeheerder moet dan heel accuraat en up to date die bedragen bijhouden die voor iemand gelden op basis van zijn postcode.

Op de site van het Vlaams Energieagentschap, www.energiesparen.be kan men nu ook zijn postcode ingeven om een overzicht van die premies te krijgen. Een euvel is dat die lijst een keer per jaar wordt geüpdatet, waarbij de gegevens bij de gemeenten worden opgevraagd. Een gemeente kan natuurlijk ook op een ander moment dan bij het begin van een kalenderjaar iets wijzigen aan een premie. Als de gemeente dat niet spontaan doorgeeft, dan weten we dat niet. De inventaris benadert de werkelijkheid zo dicht mogelijk, maar is altijd maar een momentopname. We archiveren ook geen gegevens. We weten gewoon op een bepaalde datum welke premie waar geldt, maar we kunnen niet meer terug naar de gegevens van een jaar eerder. Het systeem houdt geen evolutie bij.

Ik ben van plan om een brief naar de steden en gemeenten te schrijven met een overzicht van de nieuwe REG-premies zodat ze zelf kunnen nadenken of ze willen inhaken op ons systeem en hun subsidiëring willen aanpassen. Ik ga hen in die brief ook meteen wijzen op het verschil tussen zonnepanelen en zonneboilers. Ik denk dat misschien per ongeluk hier en daar die premie in eenzelfde beweging is aangepast. Ik weet dat niet. Er is natuurlijk lokale autonomie en ieder bestuur moet een eigen afweging maken. Ik vind dat vele lokale overheden dat op een zeer zorgvuldige manier doen, maar het is goed om nog even al die informatie door te geven.

VEA heeft ook een script specifiek voor bedrijven geschreven zodat ze weten welke premies er in welke gemeente bestaan zodat ze ook hun klanten goed kunnen informeren.

Ik kan u niet veel vertellen over de beweegredenen van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) voor hun beslissing. Het behoort ook niet tot mijn bevoegdheid. De steun voor zonneboilers en groene warmte in het algemeen in het kader van de ecologiepremieregeling is wel verhoogd. U kunt gerust uw vragen stellen aan de minister-president.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Minister, ik ben heel tevreden dat u contact zult opnemen met de steden en gemeenten en hen wat meer achtergrondinformatie zult geven zodat ze een weloverwogen beslissing kunnen nemen. Het is duidelijk dat de lokale besturen zich aangesproken voelen. Het is niet mijn bedoeling om de autonomie van de gemeenten aan te tasten, maar u moet toch wel toegeven dat het stroomlijnen van die subsidies voor hernieuwbare energie noodzakelijk is, niet alleen om het kostenefficiënt aan te pakken, maar ook om het draagvlak voor hernieuwbare energie te bewaren. Er is het Kortrijkzaans voorbeeld van een tijdje geleden. Ik vrees dat daarmee het draagvlak voor een stuk onderuit wordt gehaald. Het is een kwestie van stroomlijnen en overleg. Minister, ik dank u voor uw initiatief.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■